

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v94.2022.8>

С. О. Лисенко

ПРИНЦИП РІЗНОМАНІТНОСТІ ЯК ОСНОВА НОВИХ МОДЕЛЕЙ БЕЗПЕКИ

Постановка проблеми. Дана публікація розглядає важливість виникнення нових адміністративно-правових аспектів національної безпеки для часів війни на території України. Найбільш актуальним питанням, розглянутим в цій публікації, є провадження різноманітності моделей безпеки, що вкупі спричинять позитивний вплив на загальну світову безпеку. В кінці кінців, вони будуть тільки розвиватися і далі, паралельно затверджуючись в національних концепціях та доктринах безпеки. Дана публікація, разом із висвітленням різних принципів та впливу нарративів на всесвітню безпеку, призвана вдосконалити та упорядкувати процес регулювання національної безпеки.

Метою статті є дослідження адміністративно-правових аспектів процесу створення різних моделей національної безпеки, що виникають в ході вирішення загрози з боку російської федерації та розповсюджених нарративів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Всесвітня система безпеки переживає зараз стадію перезавантаження. І це не просто гучні слова. Агресія росії відносно України примусила багато країн та міжнаціональних блоків переглянути свої концепції та моделі національних безпек. Відразу виникло кілька гіпотез про новітню організацію безпеки. Багато з них нав'язуються світові державою – агресором, багато країн починають кидатися із однієї крайності в іншу, намагаючись вхопити модний тренд. При цьому вони беруть приклад із великих країн, що створюють моду на світові моделі безпеки, такі як США або Китай, в залежності від близькості та зв'язків із останніми. До адміністративно-правових змін національних моделей і концепцій безпеки ще не дійшло, але автора турбує сам процес обговорення, який неодмінно може привести до таких змін. Однією із сторін такого обговорення є російські нарративи, які підхоплюються деякими азійськими країнами, особливо Китаєм.

Вказані нарративи обертаються в світовому інформаційному середовищі і впливають на загальну систему безпеки, тому можуть стати інформаційним приводом для їх прийняття. Таким чином, недоліки розробок на теоретичному рівні адміністративно-правового забезпечення різноманітності безпеки країн, наявність прогалин та колізій у національних законодавствах створює необхідність проведення правового дослідження цієї теми [7].

В першу чергу слід розуміти, що всі моделі безпеки будуються для захисту інтересів країн, тому кожна національна модель повинна бути націлена на захист власних інтересів, бути індивідуальною і різноманітною. На процес побудови кожної моделі впливають риси, запозичені або нав'язані з зовні, які використовуються для захисту від загроз. На прикладах варто розглянути нарративи, яких тримається зараз Китай і визначити їх значення для світової безпеки. Тоді стане очевидним

доречність дотримання принципу різноманітності при побудові моделей безпеки різних країн [1].

Китай древніми законами війни користується і в наш час. Один китайський філософ писав, що мудрість дракона криється в мисленні і ніяк не в дії. Тому попри подову зміну оперативної ситуації на фронті в Україні і незважаючи на стрімкі політичні зміни у світі позиція Китаю, поки що, залишається незмінною.

Типове твердження російської пропаганди, оголошене напередодні вторгнення в Україну, офіційний Пекін подає, фактично, без змін: «Захід, НАТО і США ігнорують безпековий простір росії, тому також відповідальні за війну в Україні» [2].

Зрозуміло, що НАТО не несе загрози для росії. Російські пропагандисти запевняють, що це Україна загрожувала росії, хоча для українців це завжди звучало як анекдот.

Насправді проблема безпекового простору росії існує і доволі давно. Вона полягає в тому, що ця країна й справді досі не вирішила своїх імперських побажань, які створюють постійні загрози саме для неї. Очільник росії, який останнім часом виступав, як мародер і злодій має повернути вкрадене раніше. Повернути Північні острови Японії, Осетію, Ічкерію та інше – народам Кавказу, Придністров'я – Молдові, Карелію – Фінляндії, Калініградську область – Європейському Союзу, Донбас і Крим – Україні, острови Абагайтуй на річці Аргунь та острови Тарабаров та Уссурійський на Амурі – Китаю.

І якщо ці питання будуть вирішені, то варто приступити до розв'язання наступного важливого питання – створення не одного, а багатьох безпекових просторів колишньої росії. Розподіл цієї занадто великої країни на багато фрагментів створить умови кожному з цих державоутворень для розбудови власної моделі безпеки, із власними рисами.

Автор переконаний, що сучасні китайські стратеги це чудово розуміють і неочевидно працюють в цьому напрямку. Не зважаючи на зовнішню схожість з російською моделлю управління та безпеки, яку автор називає Ординською, китайці не стануть тримати аналогічного собі конкурента. Тому Китай неодмінно буде провокувати росію на подальші військові дії, і паралельно підтримувати, хоч і пасивно, захід з Україною на подальшу боротьбу та знищення росії.

Ще один із відомих наративів Пекіна, який оснований на головних торговельно-економічних інтересах Китаю: «Західні санкції проти росії не сприяють миру і поглиблюють конфлікт» [3].

Проте вони не враховують одного очевидного факту, коли у велетенського організму нашої планети є один смертельно вражений недугою орган, зараз – це росія, то його треба негайно лікувати або видаляти, щоб не пустив метастази і не вразив інші органи. Західні санкції виступають під час інтенсивного лікування, як первинні ліки. Зрозуміло ж, що під час такого лікування, все тіло може переживати дискомфорт і підвищену температуру. Такий період треба перетерпіти усім.

Безпекова проблема насправді полягає в тому, що західні санкції проти росії стали наслідком розумової нездатності вищого військово-політичного керівництва росії, яке взяло курс на війну. Таким чином вони фактично кинули свою країну в економічну, соціальну і політичну утилізацію.

В той час азійський мудрий дракон усвідомлює незворотність санкцій, а тому паралельно проводить відповідну обережну політику дистанціювання від невиліковного пацієнта.

Це видно по кільком ознакам. Наприклад, цією весною китайський енергетичний гігант Sinopet зупинив інвестиції у газохімічну галузь росії. Багато транспортних шляхів, які йшли територією росії, зараз не працюють. В інших секторах, зокрема фінансовому, також спостерігається певне відсторонення від токсичної російської економіки.

Між тим Китай справді надає допомогу Україні: «Ми проти гуманітарної кризи, натомість надсилаємо гуманітарну допомогу». Ще в березні в Україну було спрямовано три конвої гуманітарної допомоги із КНР. Паралельна допомога Пекіна здійснюється через Червоний Хрест. Така риса китайської безпеки і управління є їх особливістю і говорить про різноманіття навіть в середині їх національної моделі [4].

Ще один ординський наратив, який активно розроблявся там впродовж 2000-х років і мав на меті закріплення за росією, всупереч волі усіх її сусідів, виключний безпековий вплив на них: «Захід повинен визнати принцип неділимості безпеки, що має стати основою нової архітектури безпеки в світі».

Про це йшлося ще в 2009 році у російському проекті – в «Договорі про європейську безпеку», представленому тодішнім президентом рф Д. Медведєвим, який так і лишився проектом. Жодна адекватна західна країна до подібних ординських, антидемократичних документів не поставилася серйозно [5].

Якщо відсторонитися від російсько-ординського словоблуддя про неділимість безпеки, а поглянути на позиції, що можуть об'єднувати Китай і Україну у сфері міжнародної безпеки, то Київ, загалом, поділяє принципи мирного співіснування між країнами. Такий же самий принцип різноманітності моделей найбільше відстоюється Китаєм, ведеться мова про територіальну цілісність і суверенітет країн і т.д.

Але сутність дієвості цих принципів завжди знаходиться під загрозою впливу росії, яка знаходиться дуже близько до кордонів України. Російсько-ординська модель безпеки постійно порушує міжнародне право, підписані нею ж документи та взяті зобов'язання. Тому принципи мирного співіснування країн не працюватимуть до тих пір, поки має силу шкідливий режим.

Останній наратив, який активно нав'язується кремлем усьому світові: «Треба відмовитися від менталітету Холодної війни, військових блоків і розподілу світу, встановити багатополосну систему», виглядає навіть протилежним усім попереднім. До риторики Холодної війни, ультиматумів і погроз насправді першим повернувся путінський режим, який це використовував, як міжнародну ширму для прикриття своїх ординських намірів і наступу на європейський континент. Його метою було ослаблення безпеки країн ЄС і НАТО, з одночасним встановленням контролю за Україною [6].

Світ насправді, уже давно багатополосний, а Китай відіграє в ньому важливу роль, як держава із найбільшим населенням, потужною економікою та торгівлею. В кожному куточку світу існує власна модель безпеки, звичайно вона може бути запозичена, але все рівно адаптована до національних особливостей.

Варто усвідомити, що Китай нашу ситуацію з війною в Україні багато в чому приміряє на Тайвань, і мимоволі часто повторює російські наративи. Директор

Центрального розвідувального управління США Вільям Бернс заявив, що досвід росії в Україні може вплинути хіба що на розрахунки Китаю, коли, як і чи варто взагалі вторгтися в Тайвань. Про це він заявив, виступаючи на Форумі з безпеки в Аспені. Але в усіх країнах своя власна ситуація, історія та особливості, тому до цього неможливо застосовувати, ніби шаблон, одні й ті ж принципи [8].

В українській культурі є така приказка: краще з мудрим втратити, ніж із дурнем знайти. Теперішній режим росії кинув власну країну та громадян у безодню, і це падіння, навряд чи можливо спинити, поки пугін та його соратники знаходяться при владі.

У росії досі ще є спілкування на міжнародному рівні. Так іноді буває, коли випадкові партнерські відносини вигідні в короткостроковій перспективі, але з часом вони обвалюються, особливо тоді, коли один партнер вирішить, наприклад, зійти з розуму.

Висновки. Як висновок варто розуміти, що стратегічна економічна співпраця Китаю з багатьма країнами заходу лише посилюватиметься і є значно важливішою за ситуативні союзи з ординською країною-бензоколонкою, яка, схоже, свідомо обрала шлях до самоізоляції та втечі від XXI сторіччя у своє далеке і дикунське минуле. Створення різноманітних моделей безпеки спричинятиме позитивному впливу на загальну світову безпеку. Тому воно буде тільки розвиватися і далі, паралельно затверджуючись в національних концепціях та доктринах безпеки.

Адміністративно-правове регулювання національних моделей безпеки бажано починати вже сьогодні, з урахуванням усіх власних інтересів, зовнішніх загроз та способів захисту. Інакше виникає ризик загальмувати та зупинитися в своєму розвитку, що неодмінно призведе до руйнування не тільки безпеки, а такого суспільства.

Література

1. Лисенко С. О. Безпека на межі світів. Дакор. К., 2022. 386 с.
2. NATO OTAN. Відповідь НАТО на вторгнення росії в Україну. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_192648.htm
3. UIFuture. Санкції проти РФ: що насправді може зламати режим Путіна. <https://uifuture.org/publications/sankeziyi-prot-y-rf-shho-naspravdi-mozhe-zlamaty-rezhym-putina/>
4. «Інтерфакс-Україна». Червоний Хрест Китаю та китайські підприємства надають гуманітарну допомогу Україні. <https://interfax.com.ua/news/general/813041.html>
5. «Договір про європейську безпеку» 2009 р. <https://www.unian.ua/world/288199-medvedev-nazvav-dogovir-pro-evropeysku-bezpeku-zavdannnyam-rosiji.html>
6. i-vin.info. Якими є китайські наративи з приводу повномасштабного вторгнення РФ в Україну. <https://i-vin.info/news/yakimi-ye-kitayski-narativi-z-privodu-povnomashtabnogo-vtorgnennya-rf-v-ukrayinu-3055.html>
7. Нашинець-Наумова А. Ю. Дисертація. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки суб'єктів господарювання. Київ, 2018.
8. The Guardian. Ukraine war forcing China to rethink 'how and when' it may invade Taiwan, CIA chief says. <https://www.theguardian.com/world/2022/jul/21/ukraine-war-forcing-china-to-rethink-how-and-when-it-may-invade-taiwan-cia-chief-says>

Анотація

Лисенко С. О. Принцип різноманітності як основа нових моделей безпеки. – Анотація.

У статті висвітлюється проблема негативного впливу на адміністративно-правові розробки забезпечення безпеки країн світу через російські наративи, які можуть використовуватись іншими. Наявність прогалин у національних законодавствах та позиція азійських країн, створює необхідність проведення правового дослідження цієї теми. Вказані наративи в цій статті обертаються в світовому

інформаційному середовищі і впливають на загальну систему безпеки, тому можуть стати інформаційним приводом для їх прийняття. Наведено результати аналізу недоліків розробок на теоретичному рівні адміністративно-правового забезпечення різноманітності безпеки країн, наявність прогалин та колізій у національних законодавствах, що створює необхідність проведення правового дослідження цієї теми.

Розглядаються наративи, які обертаються в інформаційному середовищі східного блоку країн, які використовуються в адміністративно-правовому регулюванні національних моделей безпеки. Наведено результати аналізу існуючих підходів та нормативних документів до оцінки різноманітності моделей безпеки, що вкупі спричинятимуть позитивний вплив на загальну світову безпеку. Виявлено, що адміністративно-правове регулювання національних моделей безпеки бажано починати вже сьогодні, з урахуванням усіх власних інтересів, зовнішніх загроз та способів захисту.

В процесі дослідження виявлено, що в даний час механізм пошуку комплексних адміністративно-правових норм для вдосконалення національних моделей безпеки країн, залежить від поточних наративів, що обертаються в інформаційному середовищі. Тому тема залишається актуальною та потребує детального розгляду.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, національна безпека, інформаційне середовище, вплив наративів на моделі безпеки.

Summary

Lysenko S. O. The principle of diversity as the basis of new security models. – Article.

The article highlights the problem of negative influence on the administrative and legal development of the security of the countries of the world through Russian narratives that can be used by others. The presence of gaps in national legislation and the position of Asian countries creates the need for a legal study of this topic. The narratives indicated in this article circulate in the global information environment and affect the general security system, so they can become an informational pretext for their adoption. The results of the analysis of the shortcomings of developments at the theoretical level of administrative and legal provision of the diversity of security of countries, the presence of gaps and conflicts in national legislation, which creates the need for a legal study of this topic, are presented.

The narratives circulating in the information environment of the Eastern Bloc countries, which are used in the administrative and legal regulation of national security models, are considered. The results of the analysis of the existing approaches and regulatory documents to the assessment of the variety of security models, which together will have a positive impact on the overall world security, are presented. It was found that administrative and legal regulation of national security models should be started today, taking into account all personal interests, external threats and methods of protection.

In the process of research, it was found that currently the mechanism of finding complex administrative and legal norms for improving the national security models of countries depends on the current narratives circulating in the information environment. Therefore, the topic remains relevant and requires detailed consideration.

Key words: administrative and legal regulation, national security, information environment, influence of narratives on security models.